

LESDOELEN**Schrijven**

- De leerlingen kunnen een ontspannend kortverhaal schrijven volgens een opgelegde structuur.
- De leerlingen kunnen niet-talige elementen gebruiken om een geschreven boodschap kracht bij te zetten.

Taalbeschouwing – Teksten

- De leerlingen kunnen de lay-out van een strip zodanig bewerken dat de boodschap duidelijk overkomt.

Attitudes en andere leerinhouden

- De leerlingen zetten specifieke strategieën in om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken.

LEERLIJNEN**Dit kwam eerder aan bod.**

- De leerlingen kunnen in een tekst die ze uitschrijven rekening houden met de tijd waarin er geschreven wordt.

Dit komt later aan bod.

- De leerlingen kunnen op eigen niveau een zakelijke (formele) brief over kinderrechten opstellen en houden hierbij rekening met het schrijfdoel en de typische kenmerken van een zakelijke brief.

MATERIAAL

- Taalboek p. 68-69
- Werkboek p. 77-78
- Onthoudboek schrijfmaatje
- Instructiefilmpje stripverhaal
- Extra materiaal
vier dozen met kaarten (kopieerblad 4.4.1)
een strip voor elke leerling (eventueel uit les 1)

LESVERLOOP**Aanzet**

5

- 1 Terugblik

Kern

40

- 2 Voor het schrijven: kenmerken van strips
- 3 De voorbereiding

Reflectie

5

- 4 Hoe strippte jij?

VOOR DE LES

- Je kopieert kopieerblad 4.4.1, verknipt en steekt de kaarten in vijf dozen: wie, wat, waar, waarmee, wanneer.

NA DE LES

- Je kopieert de schets van de duo's uit het werkboek van de ene partner voor de andere, zodat die het in zijn werkboek kan kleven.

1 Terugblik

Je blikt terug op het laatste filmpje dat agent Pi stuurde. Daarin had hij de dader, archeologe Gisèle, gevangengenomen.

- Gisèle had het plan om de perfecte misdaad te plegen. Is haar dat gelukt? (Nee, want ze werd betrapt en agent Pi kon haar overmeesteren.)
- Welke fouten heeft ze gemaakt? (sporen achtergelaten, zich laten overmeesteren)

Je bespreekt met de leerlingen wat ze vonden van het verhaal dat in dit thema mee de rode draad vormde (Gisèle en het gif in de sarcofaag ...). Waar hoorden leerlingen nog soortgelijke verhalen? Je verwijst hierbij naar de strips die ze meebrachten in les 1.

- Hoe beschrijf je dit soort verhaal het best? (spannende verhalen, detectiveverhalen, misdaad ...)
- Hou jij van dit genre? Waarom wel of waarom niet? (eigen antwoord)

In deze les ontdekken we of jullie het beter kunnen dan Gisèle. Jullie gaan een perfecte misdaad beschrijven in stripvorm.

Je verwoordt het doel van de les.

Jullie werken een strip uit in drie prenten. Om de verhaallijn vorm te geven, gebruik je zowel talige als niet-talige communicatie. Je doet deze uitwerking aan de hand van een schrijfschema.

2 Voor het schrijven: kenmerken van strips

Je geeft elke leerling een stripalbum. Je laat hen er even in bladeren zonder te lezen.

Je vraagt de leerlingen om enkele kenmerken van strips op te sommen. De antwoorden kun je op het bord noteren. Kenmerken die mogelijk worden aangehaald zijn de volgende.

- Een strip is getekend. In een (lees)boek vind je wel eens prenten die de tekst ondersteunen, in een strip wordt er vertrokken vanuit tekeningen/illustraties.
- In een strip vind je tekstballonnen; daarin staan de dialogen of de tekens die gevoelens weergeven ...
- Er komen verschillende personages aan het woord.
- In een strip wordt er veel gesproken. Dat noteren we vaak in de tegenwoordige tijd (in dialogen).
- Er zijn ook tekstkaders te vinden bovenaan in bepaalde vakjes. Ze helpen om sprongen in de tijd te maken, om iets samen te vatten ... In het tekstkader lijkt het of de schrijver ons even rechtstreeks aanspreekt en ons iets 'vertelt'.
- Er zijn vaak gedachtewolken, die weergeven wat een personage denkt.
- Er worden gevoelens of geluiden weergegeven in de vorm van tekens (een donderwolk, een bliksemschicht ...)
- In een strip kun je verschillende lettertypes en -groottes vinden (vet, cursief ...).
- De tekstvakken kunnen wel eens van grootte en van vorm verschillen.

Je herhaalt nog even de niet-talige communicatie. Hoe uit zich die in strips? (gelaatsuitdrukkingen, uitroepen, tekens ...) Je verwijst hierbij naar de eerste les.

Je verwijst naar lessen 1, 4, 5 en 8 waarin deze elementen al aan bod kwamen.

Jullie gaan een strip bedenken die bestaat uit drie prenten en waarin je aandacht hebt voor zowel talige als niet-talige communicatie. Deze strip handelt over de ideale misdaad.

Je laat de leerlingen hun taalboek nemen. Je bekijkt de twee uitgewerkte voorbeelden samen met de leerlingen. In beide strips zijn het plan en de uitvoering hetzelfde; de afloop is echter verschillend.

Je verduidelijkt de inhoud van de drie prenten:

- Prent 1. Wat is het plan van het hoofdpersoonage?
- Prent 2. Het hoofdpersoonage voert zijn plan uit.
- Prent 3. De ontknoping/afloop. Wordt het een succesverhaal of niet? In het ene voorbeeld is de misdaad perfect, in het andere loopt het fout af.

3 De voorbereiding

Je toont de leerlingen de vijf dozen die je hebt meegebracht. Je licht toe dat elke doos kaarten bevat.

Je verdeelt de groep eerst in duo's alvorens verder te gaan. Aan de stripopdracht werken ze samen met een klasgenoot.

Elk duo mag vervolgens uit elke doos een kaart trekken. De eerste doos bevat de wie-kaarten, de tweede de wat-kaarten, de derde de waar-kaarten, de vierde de waarmee-kaarten en de laatste de wanneer-kaarten.

De leerlingen lezen hun kaarten en bewaren ze.

Je bespreekt de inhoud van de kaarten kort klassikaal.

- Wie-kaarten: een personage.
- Wat-kaarten: een situatie.
- Waar-kaarten: een locatie.
- Waarmee-kaarten: een attribuut.
- Wanneer-kaarten: een tijd.

Je laat de leerlingen weten dat ze straks met de informatie op hun kaarten aan de slag moeten gaan.

Je moedigt hen aan om hun fantasie te gebruiken, om persoonlijke accenten te leggen (met een vleug humor erin, iets herkenbaars uit de eigen leefwereld ...).

Je overloopt de stappen van het schrijfmaatje. Je vestigt de aandacht op het volgende.

- **Waarover ga je schrijven? (over de ideale misdaad)**
- **Wat zul je schrijven? (Een strip, die bestaat uit drie delen. We houden rekening met de kenmerken van een strip, die we eerder al besproken hebben.)**
- **Hoe ga je het aanpakken? (We zullen vertrekken vanuit een schema dat we maken, we proberen zo veel mogelijk fantasie te gebruiken en durven persoonlijke accenten te leggen.)**

Je stipt aan dat het belangrijk is dat de leerlingen verschillende ideeën verzamelen alvorens aan de uitwerking te beginnen. Vervolgens gieten ze hun gekozen ideeën in een mindmap zoals ze deden in het vijfde leerjaar. Hierbij geven ze een antwoord op de W-vragen en hoe. Ze kunnen hun mindmap altijd uitbreiden met extra ideeën.

Deze mindmap gebruiken ze bij het uitwerken van de strip. Het visuele aspect, de niet-talige communicatie, primeert.

Verder staan de leerlingen erbij stil of hun strip duidelijk is voor een lezer.

Al deze zaken worden getoetst in de kijkwijzer aan het einde van de les.

Je verwijst naar de eerste twee oefeningen in het werkboek.

TIP

In plaats van in dozen kun je de kaartjes in enveloppen steken.

TIP

Geef de leerlingen keuzevrijheid. Laat het toe als zij slechts de inhoud van een enkele kaart of zelfs geen enkele kaart willen gebruiken.

werkboek p. 78
oefening 3

Jullie verdachte, situatie, locatie en attribuut noteer je bij oefening 1. Vervolgens brainstormen jullie over de inhoud van de strip. Die noteer je bij oefening 2. Denk na over de afloop; die kan positief of negatief zijn. Net zoals in de voorbeelden in het taalboek.

- Wat gebeurt er op de verschillende prenten? (plan, uitvoer, afloop)
- Hoe ga je dat weergeven? (met talige en niet-talige communicatie)

De lay-out is heel belangrijk bij een strip. Maar in deze les is vooral de opzet van belang. Je zorgt dat je tegen het einde van de les een schets in potlood hebt. Dat doe je in de stripkaders van oefening 3.

De gedetailleerde uitwerking gebeurt op een ander moment.

Na het schrijven kijken jullie je werk na. Check of er geen fouten in je strip staan. Geef je strip vervolgens een titel. Denk aan wat we gezien hebben in les 4. Een titel moet kort en bondig zijn en moet de lezer prikkelen.

Je laat de leerlingen de strip schetsen in het werkboek van een van beiden. Achteraf neem je een kopie van dit werk die de andere leerling in zijn werkboek kan klevan.

REFLECTIE

5

werkboek p. 78

4 Beoordeling

Je bespreekt kort de samenwerking, de schrijfstrategie en wat de leerlingen van de opdracht vonden. Je vraagt wie koos voor een succesverhaal en wie voor een slechte afloop.

Je laat de leerlingen de kijkwijzer invullen in het werkboek. Daarna bespreek je die met hen. Wat lukt er al vlot? Wat gaat er nog moeilijker?

Dit kan ik al!

- Ik kan communiceren met niet-talige communicatie in schriftelijke boodschappen.

1 Zo zit het in elkaar

- Noteer hier het personage, de situatie, de locatie en het attribuut van jouw strip.

de verdachte

eigen antwoord _____

de situatie

eigen antwoord _____

de locatie

eigen antwoord _____

het attribuut

eigen antwoord _____

de tijd

eigen antwoord _____

2 Doe het maar kort

- Noteer de korte inhoud van elk prentje.

plan: eigen antwoord _____

uitvoer: eigen antwoord _____

afloop: eigen antwoord _____

3 Gestript

- Verwerk je verhaal in de drie stripkaders.

Tip!
Denk aan de niet-talige communicatie.

eigen antwoord		
----------------	--	--

Hierop let ik.	Dit gaat al ...
VOOR HET SCHRIJVEN	
Ik verzamel verschillende ideeën.	👍👍👍
TIJDENS HET SCHRIJVEN	
Ik schrijf de tekst uit en gebruik mijn schema.	👍👍👍
Ik leg persoonlijke accenten en durf mijn fantasie te gebruiken.	👍👍👍
Ik let op hoe ik schrijf:	👍👍👍
– Ik zorg ervoor dat de illustraties extra informatie geven over mijn verhaal.	👍👍👍
– Ik gebruik tekens en symbolen in mijn strip.	👍👍👍
– De dialogen zijn duidelijk en in de tegenwoordige tijd geschreven.	👍👍👍
– Ik durf te experimenteren met lettertype en lettergrootte.	👍👍👍
NA HET SCHRIJVEN	
Ik denk na over het feit of mijn boodschap duidelijk was voor de ontvanger.	👍👍👍

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde een verhaallijn vormgeven met gebruik van talige en niet-talige communicatie.
- Ik leerde een schrijfopdracht uitvoeren aan de hand van een schrijfschema.